

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felolvas szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Békehangok.

* Abban a mélyreható, áldatlan küzdelemben, mely közel egy év óta dúlja fel az országnak békéjét és nyugalmat és amely a legteljesebb anarkia uralkodását látszik megállapítani, abban a szerencsétlen, a nemzetet végveszéllyel fenyegető harcban, mely a koalíció jóvoltából mind magasabbra és magasabbra szítja a fölkakolatott szenvedélyek és indulatok lángját és frívol kézzel égő csóvát vet a király és a nemzet között uralkodott összhangba és egyetértésbe, a koalíció sorából egyetlen egy férfit állott az események homlokterében, ki gyakran tanusított politikai higgadságánál és önmérsékleténél fogva a nemzet tisztelétére és elismerésére igényt tarthat.

Kossuth Ferenc, a szövetség ellenzéki pártok vezére, nem egy ízben emelte fel hangját az általános zűrzavar közepette a béke és nyugalom helyreállítása érdekében és ha az ő akcióképességét nem tartanák szintén lenyűgözőve a pártkintettek és ha nem volna ő is kénytelen alárendelni a maga korrek politikai nézetét annak a természetellenes fegyverbarátságának, mely a »koalíció« gyűjtőneve alatt egymással homlokegyenest ellenkező politikai hitvallásokok pusztán a hatalom érdekében terel egy táborba, ha nem feszélyeznék őt is a pártkeretek cészerűségi szempontját és meg volna néllni engedve nyilván és becsületlenül sikra szaklani a maga meggyőződése mellett, akkor talán Magyarország ma nem nyujtaná a ziláltság és zűrlés ama mélyen elszomorító képét, mely

minden igaz fiát e hazának őszinte bánattal és aggodalommal tölti el.

Kossuth Ferenc újból felszólalt és újból hallatja figyelemreméltó szavát Az a kicsiny hólabda, mely az idők folyamán hatalmas görgeteggé növekedett és a szomszéd Ausztriában kétszázötvenezer hazátlan bitangot szóltított a sorompóba, hogy számarányuk megdöbbenő méreteivel tegyenek ünnepléses biznyságot a nép jogai mellett, ez az immár impozáns fejlődött áradat, mely Magyarország is mind nagyobb és nagyobb tért hódít és győzedelmes léptekkel nyomul előre, az általános titkos választói jog volt a közvetlen indító ok, hogy Kossuth Ferenc a vezérlő bizottság ismert határozatával szemben félreérthetetlen módon nyilatkozzék a nép követelésének jogossága mellett és nyílt, határozott formában állást foglaljon az általános választói jog mellett.

Kossuth Lajos fia bizonyára érezte azt a felszög és tarthatatlan helyzetet, hogy amidőn ezren és ezren emelik fel szavukat a jogegyenlőség legfőbb törvényének szempontjából, az általános választói jog megvalósítása érdekében, midőn a legelső magyar ember, a király veti szavának Brennus kardját a népjogok kiküzdése mellett az engedező málleg serpenyőjébe, akkor a demokrácia taláiban gyökeredző függetlenségi párt, ha kénytelen is hódolni a pártfegyelm követelte lekötöttségnek, nem vesztegethet tétlenül Apponyi-féle kétértelműségekől és hátsó ajtóktól körülbástyázott általánosságokban, hanem erkölcsi kötelessége vagy őszintén lándsáztörni az általános választói jog mellett, vagy

pedig szégyenszemre bevallani, hogy minden demokratikus hajlamai dacára elzárkózik a nép ezen hangos követelménye elől, — csak azért, mert a koalíció reakcionáriusai ezt így követelik és mert első sorban a jó barátság és cimboraság érdekeit kell legyezgetni.

Kossuth Ferenc is — úgy látszik — torkig jölközt azon ferde helyzet kényszerével, melyet a koalíció szövetsége reá erőszakolt és nem törődve azzal, hogy milyen kijelentéseket fog nyílt állásfoglalása a koalíció kebelében egyesült pártnyilatkozatból kiváltani és hogy nyilatkozata megerősíti a jelenlegi kormány reformtervének helyességét és az általános választói jog érdekében kifejtett széleskörű akciójának jogosságát, a koalíció nevében jelenti ki energikus formában, hogy a koalíció nem követelhet a népjogokból kevesebbet, mint amennyit a király megadni hajlandó.

A kocka el van vetve és már most csak az a kérdés, hogy a vezérlőbizottság legközelebbi ülésén győzedelmeskedni fog-e Kossuth Ferenc erkölcsi bátorsága és becsületessége, nyílt színvallása, vagy pedig megint ür marad, mint már oly gyakorta, az a politikai opportunizmus, mely a többségben megnyilatkozó hatalom érdekében azt diktálja, hogy ragaszkodni kell utolsó betűjé a közös programhoz és hogy az egyes pártoknak alá kell rendelniök a maguk szeparatizmus követelményeit a koalíció összeségének, nehogy a széthúzás szelleme üssön tanyát a koalíció táborában, — mert az összetartásban rejlik az erő, az pedig egészen mellékes, hogy a

TÁRCA.

Pályafutás.

— A Bajai Hirlap eredeti tárcaja. —

Irtá: Zsoldos Elek.

I.

A nádfődeles kis házikóban az anya sirva marasztja fiát: »Ne menj gyermekem! Látod nincsen senkim rajtad kívül. Ne hagyj el!»

És a gyermek felett: »El kell mennem anyám hirt, nevet szeretni. Emlékszel ugy-e rá, hogy mint porban játszó fucska is már azt mondtam, hogy ur leszek. Add hát áldásodat, mást nem kívánok, mert mást nem adhatasz!»

»Gyermekem, legyen — szolt az anya könyneit felszárítva, — menj, légy boldog. És hogyha egykor a dicsőség övez, vagy a balsors ver, csak egyet ne felelj: ne felelj imádkozni . . .»

Még egy hosszú csók, egy ölelés és a gyermek ment, hogy hirt, nevet szerezzen . . .

II.

A főváros egyik szűk, utcájának egy kis hónapos szobájában dolgozik egy ifju. Évekkel ezelőt egy hideg októberi éjszakán került a fővárosba. És azóta éjt, napot egygyé tesz, hogy tanuljon. A világot megveti, senkivel nem törődik, csak tanul és tanul.

III.

Multak az évek. Egy nap a tudós világban nagy izgalom volt. Túrelmetlenül várták holnapot. Hogyne, hisz a következő napon egy új, eddig nem ismert tudós, új, eddig szokatlan tanokkal lép a világ elé.

Megérkezett a várva várt nap. Az ifju tudós

m jelent és beszélt hosszan, lelkesen. Az egyik pilanatban a haragvó tenger, a másikban már a légy szellő fuvalmához hasonlított a hangja. Istenien szónokolt és kinevettek. Gunykacajjal feleltek beszédjére, mert a szónoklat tárgya az Isten volt.

Az ifju a kudarc látára kétségbeesve menekült lakására. Délután kopogást hall ajtaján és egy nagy hírű férfi lép a szobába. »Ember, — szolt — alkotásaid hatalmasak, eszméd mélyek, állításaid igazak és még sem boldogulsz. Nem boldogulhatsz. Hasztalan prédikálsz ma az Isten létezéséről, az erkölcsös életéről az istentagadó, erkölcselsten világnak. Apostol vagy a pusztában. Ne úgy ifju! Kiáltsd az emberiségnek: nincs Isten, az élv a fő, s akkor hallgatnak szavaidra azok, akik ma kikacagtak!» Ezen szavak után eltávozt a látogató, magára hagyva az ifjut háborgó lelkel.

És az ifju küzdött önmagával. Hajh, minőt küzdelem volt ez. Leiki szemei előtt végig vonult a mult, összes nyomorával, és a jövő tündérkert gyanánt állt előtte. Nehéz volt a szoba levegője hánykodó keblének. Lement az utcára. Bolyongott céltalanul. Késő éjjel tért haza. Leült asztala mellé és irt:

Haladj ember, haladj. Ez a rendeltetésed. A természet titkai mindinkább gyérülnek az emberiség előtt. Isteni hatalom, említek az emberek. Hol az isteni hatalom? Miben rejlik az? Abban talán, hogy felhőt varázsol az égre? Hisz akkor az emberi hatalom nagyobb, mert a felhős eget derüssé változtatja. Avagy tekintünk a vilámlást. Azt állítják, hogy a vilámlás Isten ostroma. Mily könnyen fogja föl a gyarló ember az Isten ostromának sújtását. Hol van tehát az isteni hatalom? Sehol. Hol van tehát az Isten? Nincs sehol. Nincs Isten . . .

Majd következtek a sötét eszmék, melyeknek mindenike azt kiáltotta: nincs Isten . . .

Az ifju dolgozott s aifig felt belé néhány hét, apró szobáját fölvalhatta fényes lakással. Eszméit magasztalták, tanait hirdették . . .

És még az ifju beszélt a lélek, az igazság ellen, addig ott valahol a Mátra alján, egy nádfődeles kunyhókában imádkozott az elhagyott anyja: »Téritsd vissza Uram, ha bünbe esett!»

Ismét multak az évek. A sok-sok évvel ezelőt még rongyos, sápadt ifjúból férfi lett. Nagy és hatalmas. Egymásután nyerte el a legmagasabb hivatalokat. Ma egyetemi tanszéket kap, holnap képviselő, majd miniszter lett. Ez volt vágyainak netovábbja. Hosszu időköz tartotta fenn magát e magas polcon. Most mutatta csak meg, hogy mit alkothat a gyarló ember. Tehetségét bámulták. Véleményéért esdettek. A nők szerelméért, a férfiak barátságért versenyeztek. De amikor az egész világ glóriával övezte, a kegyelmes ur nem volt boldog, mert mindig maga előtt látta az öreg, összetört anyát, ki gyermekét inté: »Fiam, csak imádkozni ne felelj!»

IV.

A külföldről számosan érkeznek, hogy meghalassák a lángszavú apostolt. Témaja: Az Isten nem létezése, a tulvilági élet tagadása.

Hideg őszi nap van. A szónoklat előtti nap . . . És az apostol megtörve, sápadtan, betegten rohan az utcáon föl és alá . . . Ismerősi rettegve tekintnek utána. Nem merték megszólítani . . . Rohant, mint az örült. Az alvó lelkiismeret fölébredt. Vonagló ajkai mély fájdalommal suttogták: »Csak újra kezdhettém ezt az életet!»

Másnap hasztalan várták az apostolt. Nem jött. Keresni kezdték. Nem volt sehol. Nyoma veszett.

V.

A Mátra alatt, egy kicsinyke faluskának tem-

hazátlan bitangok nap-nap után teljes joggal vádolják szőszegéssel és gyanúsítják meg reakciója a 48-as vagy elvek alapján álló függetlenségi pártot.

Ha Kossuth akarata és energiája nagyobb lesz mint pusztán demokratikus érzelme, akkor az általános választói jog érdekében tett fontos nyilatkozata hozzájárulhat a véletlegiek összekuszált helyzetnek tisztázásához és a pattanásig megfeszült hírnak lazításához.

Az általános választói jogért lemondhat a koalíció a magyar vezényleti nyelv merev követeléséről, lemondhat pedig anélkül, hogy valaki is az elvtelenség és cleskűvés vádjával illethetné.

Lehetnek ugyanis az általános választói jog behozatalának barátjai és ellenségei, de abban bizonyára meg kell egyezniük, hogy az általános választói jog mindenkor van olyan becses nemzeti vívmány, mint a magyar kommandó, amelynek kivívásáért ma annyi elkeseredettséggel folyik a harc — in infinitum.

Politikai hírek.

Hírek a képviselőház főlöszteléséről. Feloszlatták-e decemberben az országgyűlést? — Ez a súlyos kérdés foglalkoztatja a mandátumtulajdonosokat, akik közül a Bécshől kelt ír nyomán, amint mondják, már olyanok is akadnak, akik szíves leléptek érintkezésbe a bankárokkal, hogy megszerezze az alkalmatlan költséghez való anyagot.

Felhivatalos megcáfoltá ugyan azt a bécsi híradást, hogy már decemberben szétkergetik a koalíciós többséget, de ezek nem hisznek a cáfolatnak. Eszükbe jutott, hogy óbudai programbeszéd alkalmával Vörös László miniszter is kilátásba helyezte az országgyűlésnek nem messze időben való feloszlását. De meg megütözköznek a felhivatalos közleménynek ezen a passzusán is: »A kormányknak ilyen irányban történt intézkedéseiről, illetékes körökben előszerínt meg semmit sem tudnak.«

— Csűrös-csavaras! — mondják az aggódók. — Persze, hogy intézkedésekről meg nem lehet szó, hanem csak szándékokról. Aztán meg gyanus, nagyon gyanus az a szó, hogy »ezőszerínt«.

Szóval a mandátum miatt való keserves drújk tölti be az egész lelket. És minden más dolog háttérbe szorul. Haza, alkotmány, szabadság, törvény, negyvennyolc és piros fehérző, az most mind másodrendű. Az elsőrendű a mandátum biztosítása.

De ez átkozott néhez fog nekik menni ezáltal. Az a nép, amelyet az órárai fogva vezettek, szabadulni akar tőlük és azok az eleséplét fraszok, melyekkel a választókat eddigéig elbőbondították, ma már nem fognak hatni.

Hisszük, hogy ez az országgyűlés nem lesz már hosszulett.

De hiszük azt is, hogy akiket a nemzet jövőre a parlamentbe küld, a munka nevében jönnek, azért, hogy dolgozzanak, azért, hogy segítésként nyújtsanak a becsületes, a dolgos új Magyarország magteremtéséhez.

pomában imádkozik reggelente egy öreg ember. Külsője után itélve ur lehetett. Egész nap a föld népével beszélget. És most oly bódog, mert nem mondják neki: kegyelmes ur, — mert megint tud imádkozni.

Hogyan engesztelődnek ki a menyecskek?

— A »Bajai Hírlap« eredeti tárcája. —

Irtá: Zsoldos Elek.

Elegáns csinnal berendezett háloszobában vagyunk. A két ágy fel van bontva. Az egyiknek szelén az ifjú menyecske ül. Haja kuszált, szeme kísért. Megrázza ökleit és elkezd beszélni: »Ez már meg sem járja. Ilyet tenni cudarság. Már 11 óra s még most sincs itthon. Igen, neki mások társasága édesebb, mint az enyém. (Siva) Ezelőtt öt hónappal esküdünk örök hűséget. S ez nevezik a férfiak örök hűségnek. Éjfélig kimaradnak. Mulatnak s feleségik tavasszal is téli kalapban kénytelen jární. Megállj Ervin, megállj! megszíratsz te még engem! Ervin, a kicsapongó férj éppen akkor lépett be a szobába, amint a nő ajkáról az utolsó szavak hangzottak el.

— Szervusz aranyos mőkuskám. Mondd kicsikém, mért vagy haragos?

— Mért vagyok haragos? Engem ne aranyosozon. Miért jött haza? Miért nem maradt ott, hol eddig volt?

A férj kétségbeesve szól: »De kicsikém, csak

A szabadelvűpártból. A szabadelvűpártban élnek reszenzussal tárgyalták a héten azt a hírt, hogy a párt több tagja bizalmas konferenciákat folytat hol itt, hol amott egyeből, hogy a haladópárt-hoz való csatlakozást előkészítse. Ennek folytán többen Gromon Deszó báró titkos tanácsosnál értekezletet tartottak, amelyen megállapodásra jutni nem tudtak, s a konferencia egy része határozottan a kormány ellen foglalt állást. A párt több tagja sürögősen találván, hogy a pártnak a saját tagjaival szemben való viszonya teljesen tisztázódjék, föl fogja kérni Tisza István gróf parvezért és Podmaniczky Frigyes pártelnököt, hogy pártkonferenciát hívassanak egybe.

Szociálisták a képviselőház megnyitására. A parlament megnyitásának előestéjén, december 18-án, a szociáldemokrata párt az általános választói jog érdekében nagy tüntető felvonulást rendez, amely méreteiben meg fogja közelíteni a parlament előtt szeptember 15-én rendezett nagy tüntetést. A budapesti összes szakmák, valamint az ügyesi, kispesti, zsebfelvályi, sorokársi, csepeli cs budafoki munkások gyűlések helyeiken jönnek össze s egy nagy menetté egyesülvé járják be a főváros kiútjait utvonalaikat. A felvonulásban részvett munkástömeg alkalmas, de meg meg nem határozott módon fel fogja hívni az összes parlament pártokat, hogy a december 19-én a kormány által a parlament elé terjesztett választási törvényjavaslatot szavazzák meg.

Bács-Bodrogmegye állásfoglalása. Zomborból írják nekünk: Bács-Bodrog varmegye törvényhatósági bizottsága m. hó 28-án rendezt közgyűlést tartott arra a hirre, hogy *Lattovics* Pál főispán lemondott. A 600 bizottsági tag közül 400-nál többen jelentek meg. Napirend előtt a főispán tudomására hozta a közgyűlésnek, hogy lemondását irásban is beadta és annak előadását szorgalmazta s kérte a bizottsági tagokat, hogy ót, ha nem is lesz főispán, tartsák meg szeretetükben. Erre a kijelentésre percenként hangzott: »Ne menj! Maradj! Nem szabad mennie!

A kormány kinevezésére és a társtörvényhatóságok átirataira vonatkozólag a közgyűlés egyhanglag azt a határozatot hozta, hogy a kormányt nem támogatja és iránta bizalommal nem viseltetik, minek folytán a kinevezésről értesítő és támogatást kérő miniszteri körleveleket tudomásul véve, iratárba helyezi. Az állandó választmányi ülésen elvileg azt is kimondották, hogy a *tiszviselőket ne vegyéknek részt semmiféle politikai kérdés tárgyalásában* és előadói javaslatot ne adjanak, mert a megye nem kívánhatja, hogy a *tiszviselőket* kelemetlen helyzetbe kerüljenek.

Pécs törvényhatósága a bajai törvényhatósághoz. A héten Baja város közönségéhez oly átirat érkezett, amely elüt a sablonos törvényhatósági határozatoktól. Az átiratot Pécs város törvényhatósága küldötte, amely november 5-ki közgyűlésen elhatározta, hogy a hadsereg magyar részének magyar vezényleti és szolgálati nyelvéért országos megoldást indít a törvényhatóságok köreiben.

Pécs város közönségének a határozata így hangzik:

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés határozatilag kimondja, hogy a magyar vezényszónak és szolgálati nyelvről, nemkülönböztve a magyar jelvényeknek a hadsereg magyar részében általánosnak való behozatala által a hadsereg egységeit a legesélyesebb mértékben sem látván veszélyeztetetnek, azt mulhatatlanul teljesítendőnek véli, amiről is helyesnek tartaná, ha ez ő felségétől az összes törvényhatóság-

gok küldötteiből alakítandó küldöttés által átnyújtandó fölraltat kérelmeztetnék. Fozzajárlásra megkerestetnek az összes törvényhatóságok, a szükséges további intézkedések megtételére, illetőleg irányítására a székesfehérvárosi törvényhatósága kériük föl.

Baja város törvényhatósága decemberi közgyűlésén tárgyalni fogja az ebben az átiratban kifejezett, mindenesetre érdekes tervet.

Politikai karcolat.

Ellentálló törvényhatóságok.

A kormány a »mindenáron« ellentálló, de a komoly munkától fázó s így tömeges restanciában leledő varmegyékbe és városokba közigazgatási vizsg fő biztosokat küldött ki:

Biztos: Miféle ügyiratok ezek?

Tanácos: Semmi . . . jelentéktelen . . .

Biztos: De hiszen »sürgös« jelzés van rajta . . .

Tanácos: Csakugyan! Ezt nem vettem észre . . .

Méltózatik tudni, akkor fáj a fülem és nagyot halottam . . .

Biztos: 1895 óta hever itt . . .

Tanácos: Oh dehogyan . . . 1895 óta . . .

Biztos: Boesán, 1865 óta . . .

Tanácos: Az tévedés! A folyamodó 1905-öt akart írni . . . csak elvettette . . . Egy kis tollhiba az egész . . .

Biztos: Megengedi, hogy kételkedjem benne . . .

hiszen a milleniumi kiállításra vonatkozó egy ajánlat.

Tanácos: Kiállítás! Nagyzerül! En folyton világtátnak olvastam . . . Sajthóbia . . .

Biztos: Jó! Menjünk tovább . . . Miféle csomó ez?

Tanácos: Valami törtyelet . . . borbajok . . .

Biztos: Boesán! Ismét tollhiba . . . egy kórházi jelentés borbajokról . . .

Tanácos: Bór . . . ez ő betű? . . . az ékezetet nem vettem észre . . . majd átízném az aktát . . .

Biztos: Tanácos ur aligha . . . Mit szől ehhez a kisajuttatáshoz . . . nézze csak . . .

Tanácos: Egy telket ajánlottak nekem, amelynek az ára fog szólni nekemokóra . . . (Büszkén.) Tetszik látni, azt írtam rá: megvettem. T. i. megvettem az ily panamákat . . .

Biztos: Engedelmet . . . itt az van ráírva: megvettem! Ez kisé más jelent.

Tanácos: Oh dehogyan! Ez csak helyesírási hiba . . .

Biztos: Tanácos ur lesz szives átadni az ügyiratokat . . .

Tanácos: Oh Istenem! Egy kis kegyelmi . . .

Biztos: Tollhiba! Most egy kis kegyelmi jön . . .

Bajai koldusok.

Az 1901-ik évi népszámlálás eredménye, hogy Baja város lakosságának száma pár százzal gyarapodott és ma már a 22.000 körül jár. A lakosság számának szaporodása örvendetes volna, ha egyben jessző mérben nem szaporodna a naplopók és ingyvendők száma, akiknek legtöbbje vidékről kerül ide. Mert otthon nem akar dolgozni s mivel a falvakon jétékonyági egyletek, téli-konyha hiányában munka nélkül fölköpi az álluk, egyenkint vonulnak be városunkba, ahol maga a közönség is nagylelkien osztogatja az alalmészakát, a különböző jétékony egylet is enyhíti a szükölködők szenvedését.

hogy hónap elején sok dolgunk van. Leszámolás a . . .

— Leszámolás a cukorbabákkal. Felesége szükölködik, azokat kocsin járhatja.

— Magam is gyalog járok.

— Hanem nem sokáig lesz ez így. Váluék.

Velem nem bánhat úgy, mint azokkal . . . De azt hiszem, hogy velük szemben udvariasabb. Meg nagyszádolja őket . . .

— De édes tubicám, hogy jut ilyen az eszedbe?

— Hagyjon beszélni.

— Hisz eddig te beszéltél. Eddig szóhoz sem engedted.

— Megnagysárdolja őket. Selyem ruhákat vesz nekik. Lakást tart föl számukra. És az estéket náluk tölti.

— De galambom, hiszen a hivatalomban voltam.

— A hivatalában? No hát, . . . hát ott is lehet velük mulatni. Akkor, — akkor azok mennek magához. Akkor azok töltik magánál az estét. Én pedig itthon rettegek. De ez tovább nem tűröm. Nem. Megyek a papához még ma és beszélék vele. Holnap váluék.

A nő így látszik komolyan vette a dolgot, mert öltözni kezdett.

A férj pedig átkozta magában az ördög bibliáját, mely oka volt az éji zivatarnak. De mikor

nem hagyhatlak magadra e sötét éjszakán. Hiszen tudod mennyire szeretlek?!

— Igen, nem hagy el; szép magától, hogy hazajön hajnalba . . . aludni. A vacsora megkomásodott, aztán még csak színházba sem mehetünk.

— Igaz, hogy vacsorán nem voltam, de hiszen megíntem, hogy sok dolgom van. És most még csak 11 óra.

— Igen, sok dolga volt az . . . sok dolga volt az orfeumban, Persze, azok a dának szebbek, aranyosabbak, mint én . . .

— De Mancika, csak nem tételez fel rólam ilyet 5 hónapi együttlét után?! — szólt a férj sérődöttén. — Hová gondol?

— Magáról mindent feltételezhetek. Hová gondolok? Bizonyosan nem az orfeumi cukorbabákra; azokra a . . .

— De Margit, esküszöm, hogy mióta magát megismertem, az orfeumnak feléje sem nézek.

— Esküdöttél százsor is nekem. Megesküdöttél, mikor az első csókot rabolta ajkamról, hogy olyan, mint a méz. De azért, ahelyett, hogy éveznél itthon a mézet, elmegy a kassinóba és élvezi a bort . . .

Mikor megkapta kezemet, azt fogadta, hogy soha el nem hagy. Ni, de tartja a fogadalmát . . . Mikor elhozott lakásába, a szenteket hívta tanulni, hogy egy uton haladunk. Együtt haladnánk, ha én is járnék orf . . . et cetera.

— De galambom — szólt a férj — tudod,

Ha a városnak öröme szolgálnak a népesedés ily előmozdítása, csak létezésben mentől több emberrel intézményt s a hatóság szabadon engedje itt letelepedni a mindkét nevelési házat, pár évizedés múlva a népesség száma után városnak a nagyobb vidéki városok sorába jut, ha ugyan a lakosság vagyonos osztálya és produktív része győzi vérvél táplálni a nép elősőt.

Nálunk a népesedés, a lakosság számának szaporodása nem fejlődést, gyarapodást, jólétet és boldogságot jelent, hanem azt, hogy itt a helye, dolgozókra és csavargókra biztos menedékre találnak s munka nélkül is megélhetnek. Boldog, boldogtalan beállít a városba és valamelyik külvárosi kocsmá istállóiban vagy padláson meghuzza magát. Ha jól megfizetik, egy-két napig dolgozik, azután a pálinkás lyukban várja a jószersencét, annak a napnak dicső felkelését, amikor a Rothschild báró és a kocsmák közöttük állók között teljes lesz az egyenlőség és majd «vigan dudál a portugál!».

Az itt letelepedő szegénység négy-öt évig el-tengődik, községi pótdadót is fizet valamelyest s ezen, észrevételül bajai illetőségűvé válik és szél mindenkorra a város nyakába szakad.

A község szívesen áldoz itteni régi családok elszegényedtetéi ivadékainak fölségelyezésére, hanem amennyi koldus tengődik itt, legtöbbjük idegen helyekről ide hazudva, akik természetesen nem itteni illetőségek, talán annyi sehol sem országban nincs. A rendőrség jelentkezésekre kiadja nekik a koldulásra jogosító bárcait, akik aztán házról-házra járva kéregetnek és a városi engedély cégére alatt folytatott szeszfogászat javára hűleket könyörögnék. Akinek szíve azonban nem csik meg rajtuk s nem nyujtanak nekik egy-két krajcárt, azt a meg nem ajándékozott mormolása kísér, amelyet bizonyára nem áldás kieszközölése intéz iránt a magasságos menyekhez. Déléfél azonban ez száner csendéletét változik, a kocsmák körül járó sokszor belebotlik a pálinka-elvezettől eltérült alakokba és sokszor úgy keletőket a szentőről elvonozni, nehogy a nap tüze vagy a tél fagyá halálukra okozza.

Különb — mellesleg említve — Bajá nevezetes a kocsmák és italmérő-helyek szertelen számáról. Egyik kocsmá a másik hátán van s minden harmadik boltban pohárszáma mérék a snapszot, az állami bevételék szaporítására.

Koldusaink csak csekély része bajai illetőségű elszegényedtekből áll, legtöbbjük saját községük mint dologtalankat vagy keresetképtelenekeket kiverte a faluból, vagy tán fuvarral is ellátják, hogy Bajára jöhessenek és itt ragadjanak. Ha ez a helyzet így tovább fejlődik, a városunkba jövő idegen nem fogja tudni, hogy magyar területen jár-e, vagy valamelyik olasz városban, ahol a koldulás és brigantizmus között előd a válaszfal. Csak nagy ritkán csinál a rendőrség egy kis razzát, azután pár nap mulva a rendőrség hivatalos buzgalma szunyadványt ér.

Ennek, a városunkba törekvő szertelen beözönlésnek hátrányait a városi budget is megéri. Nagyon itt volna már az ideje, hogy városunk jött-mentek, csavargók, dologkerülő idegen jövevények beözönlését, ittragadását vagy letelepedését megakadályozza. Már csak az okból is, hogy a helybeli tisztességes munkások keresetképességét, a tisztességes ipart és kereskedelmet ne gyöngyöthessék s a közbiztonság ne zavarják. A sok beöltözött, ha meg is keresi kenyereit, idő multával a városnak s a munkás-emberek verekteiből töltött közpénztárnak terhére lesnek.

Az önhibájukon kívül nyomorra jutott, közelebbre szoruló valóságos itteni illetőségű egyénekkel készséggel gondoskodik a város, a társadalom. A

látta, hogy neje közeledik a fölöltözés állapotához, cselhez folyamodott.

— Édesem, tudja mi újság?

A nő hallgat.

— Megérkeztek az új női kalapok.

A nő nem felel.

— Igen szépek. Én már egyet ki is választottam kis feleségem számára.

Ez már megnyitotta a nő száját.

— Igazán? — kérde kíváncsian, — Szép? Tollas? Divatos?

— Az kicsikém. Te leszel benne a legszebb.

De nem csak nekem, hanem az egész világnak.

— Jaj de jó lesz.

— De csillagom, még mást is vettem. A kalap kevés. Tudod a szép kalap csak szép ruha mellett fest. Ném én megvettem egy öltözethez illő azúrkék selyem ruhát is. No látod te rossz kis menyecske, új kalap, új ruha...

A menyecske meghatva borul a férj nyakába s szívóllal rebegi: «Te vagy a leggyönyörűsebb férj a világon».

Egy csók, egy ölelés és a zivatart után a nap fénye ragyog a szerelmesek egén...

Én pedig melegen ajánlom minden későn hazatérő férjnek, hogy ne várjon zivatart, hanem mindjárt kalappal meg selyemruhával lépje át a hálószoba küszöbét.

csavargókról gondoskodják a rendőrség. Aki a városban csavargó, munka nélkül él, az kitoloncolandó. Letelepédést és illetőséget csak olyan egyén szerzhessen, aki méltó arra, hogy a város polgársága kebelébe foglálja. Holmi bizonyítványokra, hogy a jövevény «a község megtörhetése nélkül magát fontantani képes», semmit se adjanak.

A községben nem arra való, hogy abból ingyenélők és naplopók tengődjenek; a jótékony intézeteknek sem az a céljuk, hogy az ördögnek ágyat vessenek s a könyvelőm, léha, erkölctelen élet táplálására szolgáljanak.

Meg kell a város közönségét szabadítani a főösleges teherből s a jóra való, derék, munkás polgárság házatájékát a parazitáktól meg kell tisztogatni.

H I R E K.

A modern Terpsichore országából.

— Lakos Vilmácska bajai szereplése. —

Pörbe szállani szeretnék azzal a konvencionális kritikával, mely a traininget rendre összezavarja a művészettel. Pedig a komoly kritikákra disztिंगválnia kellene. Elvégre is a művészetnek nem egyedül kritériuma az ügyesség meg a dresszura. Egyebet pedig alig mutatott az a kedves csöppesség, aki kedden és szerdán este ügymoldot a Bárány termének parkettjén.

Miniatúr Fedák Zsaszának szeretik nevezni Lakos Vilmácskát. Hát legyen meg a kedvük. Zsaszát is szárnyaira kapta értelet és sokszor a természetesség rovására alakított lejtéseinek a renomméja és lett belőle «isteni Zsaszka»; és korunk kores izlése, mely rajong minden perverzitásért, egész «irányt» csinált a Zsaszá-zsánernek és ma már ez a divat Terpsichore birodalmában.

Nem a lábikrák igazi ritmusa vonz, hanem az olyan «táncművészet,»(?) amelyet nem tudunk megérteni, nem azért, mert «magas» volna, hanem azért, mert perverz és minden idealizmus híján való.

De térjünk vissza a mi 7 estzandós kis csöppségünkre. Táncozó lesz belőle, talán táncművésznő is. Ma csak annyit láttunk, hogy pár betanított — és bizonyára a fejletlen szervezetre káros training árán — betanított mozdulatot, lejtést reprodukál. Ajóvendő művészlélek karakterisztikáját, az eredetiséget, sehol sem érzétek.

De méltán vehetik a szememre azt a — talán igazságos — aposztrófét, hogy ugyan mit kívánhatunk többet egy hét éves babától, mint a bemutatott ügyességet.

Hát éppen ez az. Ügyesség volt, semmi egyéb, — olyasvalami, amire minden éplábu kislányt meg lehet tanítani. Amit pedig ami szelebb házánkban is láthatunk majd legközelebb, a jótékonycélu leányegylet karácsonyi estélyén, azért nem érdemes összeharanguirozni a félvárost.

Sat est. Nem folytatnom tovább, pedig sokat lehetne még erről írni, ha nem tartanék tőle, hogy a «többség» leszavaz és szerény véleményemet örökre bojkottálja. Mert a «többség» el volt ragadtatva. És az ezerszemű Cézárnak lelkes tapsa többit ér, a kis Vilmácskának, mint az én különvéleményem.

S Zoltán.

— Egy bajai származású tiszt kitüntetésé. A király *Schubert* Ferenc bajai földinket, a pozsonyi 4. honvéderületi parancsnokság főnökét, a Ludovika-akadémia tanári minőségben, kifejtett működéséről a «signum laudis» érdemrenddel tüntette ki és tanári munkálkodása fölött legfelsőbb elismerését nyilvánította.

— Teazsur. «A Bajai Jótékonycélu Leányegylet» december hó 2-án, tegnap a Nemzeti Szálló nagytermében teazsur rendezett, melyet ezáltal is hangverseny tett színessé és vonzóvá. A concert programja ez volt: I. a) Beethoven: Román. b) Kneisel A.: Concert Mazurka. Hegedűn előadta: Alföldy Imre. Zongorán kísérte: Alföldy Ila 2. Rossini: A sevillei borbély, nyitány. Zongorán előadta: Deutsch Erzi és Deutsch Margit. A tea-

zsuron szép számmal megjelent fiatalsg kedélyesen szórakozott késő estig, a jótékonycélu pedig ismét bőségesen jutottak áldozathűlék.

— Decembéri rendkívüli közgyűlés. Bajá város törvényhatóság bizottsága december hó 9-én délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. A közigazgatási bizottságba 5 tagnak választása.

2. A számonkérő-szék 2 tagjának megválasztása.

3. Az igazoló választmány újalakítása.

4. A polgári iskolások újalakítása.

5. A pénzügyi és a kórházi bizottság kiegészítése.

6. A községi munkás segélyalap véleményező bizottságának megalakítása.

7. A városi tanács javaslata a gyámpénztári készpénzkészletek elhelyezése tárgyában.

8. Ugyanannak jelentése a városi bérháznál felmerült tüzárk liquidálása iránt megtartott tárgyalás eredményéről.

9. Ugyanannak jelentése a város tulajdonát képező épületek tüzárk elleni biztosítása iránt megtartott versenytárgyalás eredményéről.

10. Ugyanannak jelentése a városi bérház helyekállítási munkálatainak lezámolása és füllvizsgálat tárgyában és ezzel kapcsolatosan Szingen Károly vállalkozónak kérvénye a kőtbér elengedése iránt.

11. Ugyanannak jelentése a városi szegényház jövő évi kenyérszükségletének biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

12. Ugyanannak előterjesztése a lökért mögötti városi erdőterületnek kihasználása tárgyában.

13. A «Ganz és Társa elektromos gyár részvényirtás» nyilatkozta a Baján léteendő elektromos telep előmunkálatainak ügyében.

14. Dick Péter és Dick Lipót várn- és helypénzszedési jogbérlet kérvénye a bérleti feltételek módosítása, a bérösszeg leszállítása, esetleg a bérlet felmondása tárgyában.

15. Gadits György és neje kérvénye az általuk lefoglalt közterület megváltása tárgyában. (Első szavazás.)

16. Öz. Wagner Ferencné és Horváth János és neje közös kérvénye a «Bárány» szálloda bérletének átruházása tárgyában.

— Casinó-estély. A legközelebbi casinó estélyt — mint értesülünk — csütörtökön, f. hó 8-án este tartják. Az estélyek meghonosítása nagy szolgálatot teljesít elite családaink társadalmi harmóniájának megteremtésében.

— Uj jogtudor. *Nadas* Ferenc bajai kir. járásbírósgáj joggyakornokot a héten avatták jogtudorrá a közöszvény m. kir. tudományegyetemen.

— Legényegyleti műkedvelői estély. Múlt vasárnap zajlott le a helybeli kath. legényegyletnek műkedvelői előadással egybekötött Katalin-bálja, azzal a tradicionális kedvellyességgel, mely e keket az estélyeket évek óta a szezon leglátottabb mulatságává teszi. A társadalom minden rétegéből tömegesen vonultak föl ezuttal is a Bárány szállodába, hogy meglátogasson tapsoljanak a «legényeink» legjavából toborzott műkedvelői gárda ambiciózus, ügyes játékának. A «nép gyermekei» ezuttal temperamentumukhoz illő népszimmet mutatnak be: a «Piros bugyellárist». Ez a műtáj felek meg jobban az ő vérmérsékletüknek, különösen *Gáli* Imrát a (bírónt) hangulatos és színes játékdárt, és méltó parnerét, *Komlós* Mihályt. Szépen énekelte Csillag Pali szerepében *Lovas* és az egész előadásnak mozgató lelke volt *Weres* Ilona és *Eckert* Gyula. Szóval harmonikus volt az ensemble elejétől-végig. Tapsban, virágban nem volt hiány. Az előadást követett táncmulatság — more patrio — reggelig tartott el.

— A bajai piac körül minden csendes. Sok mindennélfele idézet és hangulat jut erről a sorról eszünkbe. «Európa csendes, ujra csendes, elzúgtak forradalmak... dalolta hatalmas melabúval Petőfi... Sipkánál minden csendes...» — a címe *Wereschagin* egyik migráló képméne. — A közgyűlési teremben is minden csendes — elzúgtak a piac forradalmak... variáljuk jambusok nélkül, de szintén melabúval a halhatatlant, akitől áhítattal kérünk bocsánatot, amiért zűrszólag ily trivialis használjuk föl az ő hatalmas szomszorgu hangulatát... de ah! nagyot változtak az idők... a hősiesből lezártunk a mindennaposhoz és bár a világboldogító eszmék véres dicsőségűkkel lobogó fáklályfénye belelángol olykor agyunkba, mégis: — hiszen mi csak halandó emberek vagyunk!... néhanapján husról, zűrszógról, tojásról, vajról is beszélünk! — Mert már a nagy falanszterben élünk, a föld kihűlni készűl, elfogytak az állatok és hiába van aranyunk, ha nincs amit kapjunk érte... igaz ugyan, hogy azért első sorban mégis csak aranyunk nincs... de hisz te, aki úgy értetted Shaksperet, hogy ki tudta felejni ezen egy mondatot az ő költészetének mérheterlességét: «Kiraboltad a természetet...» te bizonyosan érted azt, hogy e nagy örümben, hol, fejedelmi Césár is csak lyukat töl haló porával valami rettenetes poros, sehol meg nem szakadó összefüggés van a test és a szellem közt és hogy gondolataink legnagyobbszertűbb lendületének bázisa is egy jól elkészített pecsenye... A közgyűlési teremben minden csendes... elzúgtak a gyomor, a zseb, a méltatlankodás forradalmak... Bizony csak így jár minden az ég alatt, forgó viszontagság

járma alatt nyögünk... De szállunk a mindennapi fogalmakhoz alá. A legfönségebb keresztondák ez az emberi vége... A közgyűlés legutóbb nekiduránta magát és úgy látszott erélyesen neki fogunk piaci viszonyaink tanulmányozásához, hogy majd csak egyszer elkedvetünk valami egészséges közlemezési politikát... de most minden esendes... A közgyűlési teremben, mikor senki sincs ott, az éjelt irakban nyolc habonta hangok... de nevet a piac is, nevet a tanács is... mert hát előre látható volt: az energia nekellőd, a legmagasabb csucsig emelkedik... és aztán, aztán... fáradtan alázunk; — ez fizikai törvény. — Ezután már csak folyamodjunk a másik hullatallathoz: a „Sipkánál minden esendes” megtestőjéhez. Az orosz-török háború idejében játszik a kép, a hó lassan-lassan eltemeti az örögeket, a csörgőre fagyban felváltás nélkül, ott feledett katonákat... meg állnak, most meg kilátszik szuroonyok hegye és sapkájai a hó alul... most már egymásra dőltek, nincs sehol embernyom... nem látszik semmi, csak hó — csak hó... Sipkánál minden esendes... Még egy-két ilyen méregned drágább esztendő és tovább is ilyen tunyáság az élelmelési viszonyok megjavításában és akkor — Sipkánál minden esendes! — lez... Az analógiát, talán nem kell megmagyarázni...

— **Bajai karácsonyi bazár.** A József király herceg-szaratórium egyesület bajai bizottsága máris akcióba lépett, hogy megszerezze a tudóvész ellen minden mozgalom legelső alapföltételét, a mindenedet mozgató anyagiakat. A közönség áldozati-éséregerre appellál a bizottság, mikor december 16-án megnyitja majd 3 napra terjedő karácsonyi bazárját, hol alkalom nyílik karácsonyi ipari cikkeket és ajándékok beszerzése kapcsán, a humanizmus szent ügyét is szolgálni. A bazár tiszta jövedelme a tudóvész-szaratóriumok alapját van hivatala gyarapítani és a szép ügy propagálását és sikerének biztosítását minden jórt és nemestér sárkádók úrhölgyeink vállalták magukra. A legnagyobb lelkesedéssel üdvözöljük városunk hölgyeit és különösen a derék idea életre hívóját, dr. Köller Imréné urat, a szép eszme megvalósítását, s meggyünk győződére, hogy a környek jó vonatkozékedéssel bíró közönsége is emelni fogja megjelenésével és vásárlásaival a bazár erkölcsi és anyagi sikerét. De főleg városunk humánus gondolkodású közönségének teszünk kötelességé az ügy felkarolását, mert a bazár tiszta jövedelme első sorban a bajai szegénysorsú tudóvészok elhelyezésére és segélyezésére fog fordítani.

— **Advent.** Megkezdődtek a hajnali misék. Három héten keresztül, amikor még sötét van, kora hajnalban az idén is kivágytunk a templomoktól és misét mondanak a papok. Ezzel jelképezik azt a kort, amikor még nagy fűdözéseket voltak kitéve a keresztények és dugva, elrejtőzökdve, éjszaka kellett bemutatniuk a szent misét és lopva, titokban, a sötétség leple alatt surrantak be a templomokba a hívők. F. hó 3-án kezdődött Advent és tart karácsony napig.

— **Tavozó bajai ügyvéd.** Az ügyvédi kamara közhírte teszi, hogy Looz Zsigmond helybéli ügyvéd iródját Regőcercé helyezte át.

— **Államudori szigorlat.** Mód. Géza bajai városi másodaljegyző a hírt tette le a kolozsvári egyetemen az államudori szigorlatot.

— **Bizottsági tagválasztás.** F. hó 7-én, csütörtökön töltik be a Jozsefvárosnak és a Homokvárosrészenek 1—1 megválasztott városi képviselői mandátumát.

— **A bajai kölesönös segélyző egylet** közhírte teszi, hogy az együleti alapszabályok értelmében egy új, — a harminchatodik évtársulatot alakítja. Az előjegyzés folyó é. december elsején veszi kezdetét, mely alkalommal alapítási díj fejében minden részlet után 4 korona fizendő, — az alapszabályok szerint a befizetés hetenként 1 koronával 1906. évi január hó 1-től történik. Együttel jelentjük, hogy az 1900 ik évtársulati törzsbetűket végleszámolás alá kerülnek és az érdekeltek tagok a zárszámadás elkészítése és megbírálása után (1906. március 1-én) kielégítettek. Az előjegyzések a főtérén levő intézeti helyiségben eszközöltek. Baján, 1905. november hóban. Az igazgatóság nevében: Somogyi Emil, igazgató Sziklai Zsigmond, főkönyvvizető.

— **Az új püspökök fölszentelése.** Mint értesülünk, az öt új magyar püspököt a jövő hónap 21-én maga X. Pius pápa fogja fölszentelni. Várossy Gyula kalocsai érsek és Mailath Gusztáv gróf erdélyi püspök segédkezése. Várossy érsek december 17 én indul el az örök városba s a karácsonyi ünnepekre visszatér Szekesjérvára.

— **Gyilkosság a nyílt utcán.** Közel a bajai főtérhez, a „Nemzeti Szálló” tancsterme során lezartak csütörtökön délután 5 órákor egy bajai munkásbért. Az áldozatot Ocsenás Janosnak hívják, aki — mint mondják — kapatos és izsakos ember volt. A csendőrség erélyesen nyomozza a tetteseket, akiket kideríteni azonban lapunk zártáig nem sikerült.

— **Bajai ciszteriták.** A héten került közlére a magyarországi ciszteriték sematizusa, amelyből a következő lokális érdeki adatokat vesszük: A rend főnöke: Vajda Odón zirci apát. A koránnyatás bajai tagjai: Werner Adolf dr. bajai házfőnök és főgimnáziumi igazgató állásánál fogva, Ledniczky Ipoly tanár pedig választás útján. A bajai

rendház tagjai: Werner Adolf dr. igazgató, Ledniczky Ipoly, Székely Károly, Molnár Samu dr., Fejér Adorján, Borsodi Miklós, Nagy Vazul, Dombi Márk dr., Magyarász Ferenc, Bölcsey Odón, Palotai Irén, Nyilassy Rajmond és Lulay Simon est. rendi áldozatok és főgimn. tanárok. A közelmúltban a bajai főgimnáziummal tanárkodott ciszteriták közül Horváth Jeromos dr. jelenleg zirci uradalmi segéd-kormányzó, Kónay Lajos esztergéri lelkész, Szenczy Győző a szentgotthárdi konvent perjeje, Bákei Vilmos szentgotthárdi áll főgimnáziumi hittanár, Madarász Flóris dr. egy főgimn. tanár. Richter Matyás székesfehérvári főgimnáziumi tanár, Szántó Kamill, Marosi Arnold, Hang Dániel dr. és Kiss Albin Pécsenti tanárkodnak, Szeghy Ernő dr. pedig a budapesti rendházban van. Az év folyamánan elhaltak: Keri Vidor, Lóskay Bekény és a bajai társadalom régi szimpatikus tagja Kálmán Lósz.

— **Házipari kiállítás Zomborban.** A szegénysorsú tudóvészok javára december 8-án házi és népiipari kiállítás nyílik meg Zomborban *Latinovits* Pál főispán védnöksége alatt. A sikeresnek ígérkező kiállítást koncert, teatuzs és tárgyszorsjáték fogja változtatni tenni. A nemes ügy szolgálatában a zombori úrasszonyok és urleányok derék gárdája bűgölködik.

— **„Bácskaikát” sikere.** Kedden este mutatták be Pesten Szedenyi Aladárnak, az ismert írónak darabját az Uránia színházban. Szedenyi velőjében ismeri a Bácskát. Tárcái és regényei teljék bacska alakokkal. Ilyen alapon született meg a látványos darab, mely nagy sikert aratott. Az I. felvonás történeti és helyrajzi adatokat nyújt a Bácskáról. II. felvonásban a kereskedés és ipar lejtődeséről szól és karakterizáló vonásokban mutatja be a bácskaikat. A III. felvonás a nép kultúráját, szokásait, életmódját ismerteti. A darab fő érdeme a zamatos magyar stílus, melyet csak elevenné tesz a szerző egészséges humora. A képek és mozgólényképek igen szépek és nagy hatást keltenek.

— **A nagytözséd** f. hó 1-seje óta Deutsch Matyás szállodás sógornője, Ötvös Vilmosné vezeti.

— **A mai vaskuti templomavatás.** Ma, december 3-án fényes ünnepelt ünnek a szomszédos vaskuti hívők. Szép, nagy templomunk ugyanis 17800 koronával sziliszteren kitéstették és egyes hívők 5000 koronájú áldozatkészségével 12 nagy, remek üvegfestett ablakkal ellátták. A mai ünnepélyre Kalocsáról leutaznak Zund Péter apátkanonok, Hinger Mihály érseki titkárral, továbbá P. Raie Ele Jézus társasági áldozat, Vaskut szülőte és a főgimnázium prefekusa, hogy az ünnepélyes szónoklatot ő tartsa földjének. Az ünnepélyre úgy a község, mint a környék lakói nagyban készülnek.

— **A Pukovichok napja.** A közeli Mátéfalán nov. hó 27-én volt a közönségi képviselőválasztás Pukovich Elemér orsz. képviselő elnökletével. Megválasztottak: Pukovich Barnabás, Pukovich Fábian Albert, Pukovich Ilés Mihály, Pukovich Fábian Janos, Pukovich Isván Lukács. Pótagok lettek: Pukovich Szaniszló, Pukovich Pál és Pukovich Alajos.

— **Gyümölcsészeti együleti közgyűlés.** A „Bajai Gyümölcsészeti Egyesület” mult vasárnap tartotta a tagok lanyha érdeklődése mellett rendezés elő közgyűlését *Nadas* Sándor elnökletével. A zárszámadás, a költségvetési előirányzat és a vagyonkimutatás felolvasása és elfogadása után az előző rővid visszapillantást vetett az egyület adminisztrációjára, melynek során felelmett, hogy a választás elhatározta az egyület 16000 koronás jelzálogterhet előnyös törlesztés költségre átváltoztatni. A legmelegebb elismerés hangján emlékezett meg az előnk *Wanderlich* József együleti igazgató buzgó és fáradhatatlan tevékenységéről. A vagyonkimutatás 70994 kor. 26 fillér vagyonnal szemben 16765 kor. 90 fill. terhet mutat fel, úgy hogy a tiszta vagyon 54228 kor. 36 fill. *Hesser Gyula* alelnök indítványára a közgyűlés *Nadas* Sándor elnöknek és a tisztikarnak elismerésé méltó miködésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

— **Mayer püspök beteg.** Zombori tudósítók írja, hogy dr. *Mayer* Béla, volt kalocsai, és újonnan kinevezett szatmári püspök, rokonai látogatására szerdán Zomborba érkezett. A főpásztor szülővárosában súlyosan megbetegedett. Kinos idegaj gyötíri és betegsége olyannyira komoly jellegű, hogy az orvosok egyelőre még a rokonával való érintkezéstől is eltiltották.

— **Gozdu Elek főügyész.** A zombori törvénytészek nagy tudományú előnök, *Gozdu* Eleket, a király a temesvári táblához főügyéssé nevezte ki. E kinevezés méltó férfúért, mert *Gozdu* a jogtudomány és irodalom terén egyaránt kimagaslótt ki való képzettségével, nagy tudásával. Az új főügyész távozásával Zombor városát sokat veszít. Alig volt mozgalom, melynek a jeles férfú lelke ne lett volna. Neve sok fűdős, áldásos alkotásához fűződik.

— **A kormány és az adók.** Bár Fejérvári Géza miniszterelnök, mint pénzügyminiszter rendeletet küldött a pénzügyigazgatásához, amelyben meghagyja, hogy azoktól a kereskedőktől, akik szesz italok kimerésére jogosítva vannak és az ezért járó egyenes adókat nem fizették be, s újabb felosztásnak nyolc napon belül nem tennének eleget, vonják meg azonnal az italmérséti jogot.

IRODALOM.

Magyar Remekírók.

Irodalmunk remekeinek egyöntetű díszes kiadása, a „Magyar Remekírók” című gyűjtemény, a „Franklin-Társulatnak” ez a nagyszabású, korszakos irodalmi vállalkozása, immár befejezésre felközeledek. Az ötvenöt kötetre tervezett hatalmas gyűjteménynek most jelent meg a nyolcadik ötkötetes sorozata, úgy hogy ma már negyven kötetnyi remekírók ékesítheti minden művelt magyar család könyvtárát.

Minden művelt nemzet régóta grdoskodott arról, hogy a nemzeti szellem legbucsecsőbb kincsei, a nagy írók alkotásai, egyöntetű gyűjtemények kiadásában közkinccsnek váljanak, s bárki számára hozzáférhetővé legyenek, mert a remekírók kiadhatatlan forrásai a nemzeti kultúrának és legfontosabb tényezői a nemzeti önézet és önállóság fejlesztésének.

A mi irodalmunkban eddigleg a nagy írók jórészt csak drága, díszes kiadásokban kerültek forgalomba, egyszer pedig elhunyt, s a szerzői jog védelme alól felszabadult klasszikuson kívül. A „Franklin-Társulat” vállalkozása e ténrőtő vállalkozás volt, s a „Magyar Remekírók” nagy sikere a bizonyossága annak, hogy a gyűjtemény milyen nagy közűsségletet elégitett ki.

Az új sorozat legérdekesebb köteté a 32. kötet, amely Kemény Zsigmond történeti és esztetikai tanulmányait illeszti be irodalmunk remekei közé. Gyalai Pál rendezte sajtó alá ezt a kötetet, s az ő gyönyörű bevezető tanulmánya kellőképpen méltítja a nagy regényírónak e kevésbé ismert munkáit, amelyek essay-irodalmunknak igaz gyöngyszemei. A kötetben két történelmi tanulmány van: a két Wesselényi Miklós és Erdély közelete 1791—1848. Irodalmi tanulmány szintén kettő van: Eszmék a regény és dráma körül és Arany Toldija. A kötet utolsó darabja Kemény nagyszabású emlékbeszéde: Vörösmarty Mihályról.

Méltó párja e kötetnek a gyűjtemény most megjelent 30. köteté is, báró Eötvös József munkáinak első köteté, amely a nagy író apróbb szép-irodalmi munkáinak válogatott gyűjteménye. Összes költeményeit, Eljen az egyenlőség című vitájkéteit, két hosszabb elbeszélést és Gondolatoknál egy fűzérét foglalja egybe a vaskos kötet, amelyet kiváló fiatal esztetikusként, Dr. Voinovich Géza, Eötvös életrajzírója, rendezett sajtó alá és látott el magvas bevezető tanulmányával.

Az új sorozat két további köteté korábban megjelent kötetek folytatása. A 40. kötet Tompa Mihály munkáinak befejező köteté. Négy kötet jutott a gyűjteményben a nagy költő munkáinak, s a most megjelent negyedik kötet Tompa költszétének talán legértékesebb termékeit, a népregeket és virágregéket tartalmazza, Lévy József rendezésében.

A 11. kötet Kisfaludy Sándor munkáinak második köteté, s irodalmuk e nagynekűlt alakjának csaknem összes regéit foglalja magában. A regék elő Heinrich Gusztáv írt hosszabb bevezető értekezést.

Az új sorozat ötödik köteté régi irodalmunk két nagy mesterének van szentelve, s irodalmunk legelső marandón becsű alkotásait foglalja magában: Blassa Bálint válogatott költeményeit és Zrínyi Miklós Szigeti Védelmét. Első nagy lírikusunk és első nagy epikusunk munkáinak e foglalata a gyűjtemény első köteté, amelyet Széchy Károly két tartalmas tanulmánya tesz még értékesebbé. A kötet élen az írók arcképe van R. Hirsch Nelli művészi rajzójából.

A díszes kiállítású, izléses kötésű teljes gyűjtemény (55 kötet) ára 220 korona. Megrendelhető havi részletfizetésre minden hazai könyvkereskedés útján. A még hátralevő tizenöt kötet felvételként ötkötetes sorozatokban jelenik meg. Másfél év múlva teljes lesz tehát irodalmunk remekeinek ez az első nagyszabású és kimerítő gyűjteménye, amelynek értékesebb irodalmi gyűjtemény egyhamar el sem képzelhető.

Nyilt t ér.)*

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI/FELE
GISSHÜBLER

formázott és gyűjtemény
SÁVANYÚVIZ

A dírgó egészségre a légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjainál, tüdő- és mellhártya-gyulladásnál.

* Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment, Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult házszer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyított közszénel,
csúszal és meghűléseknél bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevisaríráskor óvatosak legyünk és
csak olyan ügyet fogadjunk el, a mely a
„Horgony” védjeggyel és a Richter özög-
jeggyel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára ütegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és úgyszólván minden gyógy-
szertárban kapható. — Főraktár: Török
József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza
az „Arany oroslánhoz”, Prágában,
Elisabethstrasse 6 nea. Mindennapi szerkeűcs.

Szerkesztői üzenetek.

A. F. urhély Zombor. Miután a József főherceg
szanatórium egyesület bajai bizottsága is rendez a nemes
cél szolgálatában karácsonyi bazárt, Nagysíd is természet-
nek fogja találni, hogy a zombori kiállás eseményének pusz-
tán regisztrálására szorítkozunk.

Zs. E. Baja Tárcait mai számunkban közöljük és to-
vábbi működését szívesen vesszük.

Minden könyvkereskedés útján kapható **dr.**
Müller orv. tan. immár 41-ik kiadásban megjelent
díjjal kitüntetett műve a

megzavart ideg- és nemi rendszerről.

Bérmertesen borítékban küldöm 1 kor. 20 fillérért
levélbélyegben.

Röber Kurt, Braunschweig.

960. szám.

kórh. 1905.

Árlejtési hirdetmény.

Baja város közkórházánál a következő cikkekre 1905. december 7-én
(csütörtökön) délelőtt 11 órakor a kórházi irodában nyilvános szóbeli árlejtés
fog tartatni. És pedig:

155 drb szalmazsák	à 360 =	558 kor. — fill.
50 « ékvánkos	à 132 =	66 « — «
82 « pokróc	à 926 =	759 « 32 «
250 « lepedő	à 418 =	1045 « — «
50 « vánkoss huzat	à 120 =	60 « — «
450 « ing	à 306 =	1377 « — «
100 « szoknya	à 288 =	288 « — «
90 « rékli	à 192 =	172 « 80 «
10 « gatyá	à 278 =	27 « 80 «
50 « köntös	à 408 =	204 « — «
40 « nadrág	à 312 =	124 « 80 «
40 « törülköző	à —58 =	23 « 20 «
10 « orvosi kabát	à 828 =	82 « 80 «
50 pár papucs	à 175 =	78 « 75 «
14 drb matrac	à 16 =	224 « — «
14 « pokróc	à 9 =	126 « — «
14 « vánkoss	à 3 =	42 « — «

Összesen: 5259 kor. 47 fill.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az árlejtés megkezdése előtt a kiirt összeg
5%-át bánatpénz címén a kórházigazgatóságnál tegyék le. Írásbeli zárt aján-
latok a kellő bánatpénzzel is elfogadtnak. Az árlejtésben megjelölt tárgyak
még 1905. december hóban szállítandók be a kórháznak.

A minták minden nap délelőtt megtekinthetők.

Baja, 1905. november hó 30-án.

Dr. Ladányi Mór s. k.
igazgató.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásai, a magyar irodalom főművei.

Franklin-Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRÓK

55 kötetben, diszes vászonkötésben, ára 220 korona.

Megjelenik 6 kötetes sorozatokban minden év április és november havában. — Eddig 8 sorozat, vagyis 40 kötet jelent meg.

Tartalom:

- * Arany János
- * Arany László
- Balassa Bélint
- * Baja József
- Berzsenyi Dinicz
- Csikó Gyergely
- Csokonai V. Mihály
- Deák Ferenc
- Eötvös József báró
- Fazekas Mihály
- * Garay János
- Gvadányi János
- Kármán József
- Gyöngyösi István
- Katona József
- Kazinczy Ferenc
- * Kemény Zsigmond
- Kisfaludy Károly
- Kisfaludy Sándor
- Kölcsey Ferenc
- Kossuth Lajos
- Madách Imre
- Mikes Kelemen
- Pázmány Péter
- Petőfi Sándor
- Reviczky Gyula
- Széchenyi István gr
- * Szigligeti Ede
- Teleki László gr.
- * Tompa Mihály
- * Vajda János
- Vörösmarty Mihály
- Zrinyi Miklós műveit.

A Franklin-féle »Magyar Remekírók«-ban örökbecsű főmü-
vekkel képviselve vannak összes nagy írónk Balassa Bálintól, a
szerelem trükdarujától kezdve egészen Reviczky Gyuláig, a korán
elhunyt költők.

A Franklin-féle »Magyar Remekírók«-nemesak az epikai,
lyrai, drámai és elbeszélő költészet, valamint a széppróza és szó-
noklat remekai mellett a népköltés és kuruzköltészet gyöngyét
hozza, hanem a politikai irodalom és szónoklat klasszikusait is,
képviseelve a három féltsten: Széchenyi a legnagyobb magyar,
Kossuth a magyar szabadság atyja, Deák a hazá bölcsé által.

A Franklin-féle »Magyar Remekírók« 55 testes kötete felöleli
a legbelsőbbet, mit a magyar szellem öt század óta az irodalom-
ban teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár
gerince legyen.

A Franklin-féle »Magyar Remekírók« 55 kötete egyöntetű
diszes kiadásban csak 220 koronába kerül, míg a magyar klasz-
szikusok eddig megjelent különböző, nem egyöntetű kiadásai
együtt mintegy 600 koronába kerülnek.

A Franklin-féle »Magyar Remekírók« kiállítása méltó a
nemzeti mű jelentőségéhez. A művészi, de egyszerű költés erős,
angol vászonkötés, a legártósabb, ami e nemben létezik. A mű
papírja fanyes, soha meg nem sárguló; betűi külön e célra
készültek.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és
munkáinak jellemzését felölő bevezetéssel
ellátják:

Alexander Bernát	Koroda Pál
Angyal Dávid	Kossuth Ferenc
Bádcics Ferenc	Kozma Andor
Bánóczy József	Lévay József
Beöthy Zsolt	Négyassy László
Bérzeviczy Albert	Riedl Frigyes
Bayer József	Rákosi Jenő
Endrődy Sándor	Széchy Károly
Erődi Béla	Széll Kálmán
Erdélyi Pál	Váczy János
Fereny Zoltán	Vadnai Károly
Fraknói Vilmos	Voinovich Géza
Heinrich Pál	Zoltány Irén
Heinrich Gusztáv	

* A csillaggal jelzett és dült betűkkel szedett Remekírók műveinek kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződéssel biztosította, úgy hogy azt más kiadó
ki nem adhatja, ezen írók művei semmiféle más gyűjteményben ez idő szerint meg nem jelenhetnek.

A most megjelent VIII. sorozat tartalma:

1. kötet: Báró Balassa Bálint és gróf Zrinyi Miklós. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Széchy Károly. Balassa Bálint és Zrinyi Miklós arcképeivel.
11. * Kisfaludy Sándor munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Heinrich Gusztáv.
30. * Báró Eötvös József munkáiból I. kötet Szépirodalmi művek. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Voinovich Géza. Eötvös József arcképeivel.
32. * Báró Kemény Zsigmond munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál. Kemény Zsigmond arcképeivel.
40. * Tompa Mihály munkái IV. kötet. Népregek, Virágregék. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Lévay József.

A Franklin-Társulat által kiadott »Magyar Remekírók« értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Shakspere,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink Arany, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévay, Arany László, Fejes, Greguss, Györy Vilmos,
Lőrinczi-Lehr, Rákosi Jenő, Szigligeti által fordított kiadása. Ez a fordítás ma már magyar remekírók-számba megy, mert ezt halljuk a szinpadról,
ez idezzük lépten nyomon; ez ment át a nemzet vérbébe.

A teljes magyar Shakspere-t kedvezményes áron kapják a »Magyar Remekírók«-megrendelői, vagyis a hat kötetes diszesen bekötött munkát
30 korona bolti ár helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket, részletfizetésekre is elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak cementgyára Gurahoncon.

Szállít lassan vagy gyorsan kötő

P O R T L A N D - C E M E N T E T,
mely a Magyar Mérnök és Építészegylet által megszabott normáliákat **70—80%-al felülmulja.** Továbbá elad saját rendszerre szerint készült

szabadalmazott hornyolt cement- tetőcserépgyártó gépeket,
melyekkel **tetőcserép** szükségletét **fakereskedők, vállalkozók, gazdálkodók** házilag állíthatják elő. — A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnyűek, jól fednek és nagy szilárdságúak.

Egy hónapig

teljesen ingyen!

Aki már most beküldi — ha csak egy hónapra is — az előfizetési összeget „**Az Ujság**” politikai napilapra, annak egész december havában teljesen ingyen küldi meg a kiadóhivatal a legjobb magyar lapot: „**AZ UJSÁG**”-ot. Előfizetési árak: Egy hónapra 2 kor. 40 fillér, három hónapra 7 kor. „**Az Ujság**” gyönyörű kiállítású naptárát minden előfizető díjtalanul kapja meg. **Gyönyörű húsvéti album.** Megrendelési cím: „**Az Ujság**” kiadóhivatala Budapest., Kerepesi-ut

54. szám.

„**Montignoso grófnő,**“ volt szász trónörökös nő emlékiratait most közli „**Az Ujság.**” — Ujonnan belépő előfizetők külön levonatban megkapják ennek a szenzációs emlékiratnak eddig megjelent részét.